

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1647

Vragen van het lid **Van der Staaij** (SGP) aan de minister van Defensie over *JSF-orders*. (Ingezonden 10 juli 2003)

1
Kent u het bericht «Nederland krijgt weinig JSF-orders»?¹

2
Is de informatie correct, dat Nederlandse bedrijven het in vergelijking met buitenlandse bedrijven slecht doen bij het binnenhalen van orders voor de JSF? Zo ja, wat zijn de oorzaken voor deze relatief slechte resultaten?

3
In hoeverre heeft de Nederlandse overheid een ondersteunende rol gespeeld bij het binnenhalen van opdrachten?

4
Wat zijn de gevolgen van tegenvallende investeringsresultaten voor de overheidsfinanciën?

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Karimi en Vendrik, ingezonden 9 juli 2003.

¹ NRC-Handelsblad, 8 juli jl.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Van Gennip** (Economische Zaken), mede namens de staatssecretaris van

Defensie en de minister van Financiën. (Ontvangen 18 juli 2003)

1
Ja.

2
De informatie dat Nederlandse bedrijven het in vergelijking met buitenlandse bedrijven slecht doen bij het binnenhalen van orders voor de JSF is een te eenvoudige voorstelling van zaken. Inderdaad hebben het Verenigd Koninkrijk en Canada meer orders verworven. Daarentegen hebben Denemarken, Noorwegen, Italië, Turkije en Australië tot nu toe minder opdrachten verworven dan Nederland. Maar de hoofdvraag is of Nederland voldoende vorderingen heeft geboekt bij het verwerven van ontwikkelingsopdrachten. Het antwoord hierop is bevestigend, zoals ook verwoord in het antwoord op vraag 2 van de leden Karimi en Vendrik.

Het Amerikaanse rapport besteedt relatief veel aandacht aan de hoge mate van succes die Canadese bedrijven tot op heden hebben gehad in de SDD-fase van het JSF-programma. De Canadese overheid en industrie zijn zeer actief geweest met hun acquisitieactiviteiten voor JSF, maar het Canadese succes is ook te danken aan een aantal andere factoren. Canada is buurland van de Verenigde

Staten en maakt door middel van een statuut deel uit van de defensie-industriële basis van de Verenigde Staten. Het kent daardoor minder restricties op het gebied van wapenexport en informatie-uitwisseling op (defensie)technologie gebied. Daarnaast zijn veel Canadese bedrijven die opdrachten hebben verworven dochter van een Amerikaans moederbedrijf. Ook is de Canadese luchtvaartindustrie qua omvang en omzet veel groter dan de Nederlandse luchtvaartindustrie. Tenslotte heeft Canada reeds in februari 2002 besloten tot deelname, terwijl Nederland pas in juni 2002 toetrad. Het Britse succes in het JSF-project is ook verklaarbaar: het Verenigd Koninkrijk heeft vanaf het begin als «level 1» partner geparticipeerd, en de Britse staatssecretaris van Defensie heeft zich nu reeds gecommitteerd aan toekomstige aanschaf. Ook het Verenigd Koninkrijk beschikt over een grote zelscheppende luchtvaartindustrie.

3
De Nederlandse overheid heeft sinds de vaststelling van het luchtvaartclusterbeleid en het daarop volgende Nationaal Voorbereidingsprogramma voor de JSF bijgedragen aan de positionering van de Nederlandse industrie in het programma. Sedert de deelname aan

de SDD-fase van JSF ondersteunt de Nederlandse overheid waar mogelijk de Nederlandse industrie bij het verwerven van opdrachten. Hiertoe wordt onder meer in interdepartementaal verband met de industrie regulier overleg gevoerd. Ook is een vertegenwoordiger van het ministerie van Economische Zaken op de ambassade Washington gestationeerd om het acquisitieproces van de Nederlandse industrie te faciliteren. De overheid zal de Nederlandse industrie ook in het verdere verloop van het programma blijven ondersteunen, indien nodig met extra inspanning.

4

Er kan niet worden gesproken van tegenvallende investeringsresultaten. Zie voorts de beantwoording van vraag 2 van de leden Karimi en Vendrik.